

Raadsvoorstel

Agendapunt:

Zaaknummer: 2023-017221

Onderwerp

Raadsvoorstel Integraal Maatschappelijk Beheerkader Goirle (IMBK)

Datum voorstel   **Datum raadsvergadering**

20 februari 2024   26 maart 2024

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. Het Integraal Maatschappelijk Beheerkader Goirle als vertrekdocument voor een groeiproces vast te stellen en hiervoor:
  - in te stemmen met de instelling van een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten IMBK en de stortingen hierin/onttrekkingen hieruit;
  - het krediet van € 175.000 ter beschikking te stellen voor de investeringen in 'Groenvoorzieningen t.b.v. projecten', deze af te schrijven in 15 jaar in strijd met het afschrijvingsbeleid en de afschrijvingslasten te dekken uit de bestemmingsreserve kapitaallasten IMBK.
  - het krediet van € 65.000 ter beschikking te stellen voor de investeringen in 'Speelvoorzieningen - skatebaan', deze af te schrijven in 15 jaar en de afschrijvingslasten te dekken uit de bestemmingsreserve kapitaallasten IMBK.
  - in te stemmen met de verwerking van de financiële consequenties in de 2e burap 2024.
  - het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) uit 2011 in te trekken.
2. Kennis te nemen van de uitkomsten van het Onderzoek Openbare ruimte 2023 (inwonerpanel).

Inleiding

In 2011 is het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) vastgesteld. In dit plan staat hoe we de openbare ruimte onderhouden en hoe de beeldkwaliteit eruit moet zien. Het gaat daarbij om de producten verhardingen, openbaar groen, openbare verlichting, speelvoorzieningen, straatmeubilair, civiele kunstwerken en riolering en water. Het plan uit 2011 is aan vervanging toe.

In de Omgevingsvisie, Programma groen, Programma Water en Riolering, Programma Mobiliteit en Goirle Glanst staan de vastgestelde beleidskaders waarin aanknopingspunten staan hoe we onze openbare ruimte beheren. Samen met Antea Group hebben we de koppeling gemaakt tussen de vastgestelde beleidskaders en het beheer in een nieuw plan: het Integraal Maatschappelijk Beheerkader (IMBK) Goirle.

Met het beheerkader streven we naar een integrale benadering van de complete openbare ruimte met als voornaamste doelen: vergroten efficiëntie, kostenbesparend werken, beperken overlast voor inwoners en tegengaan versnippering van beleid en beheer. Het plan gaat uit van onderhoud op CROW-beeldkwaliteit B. Voor het IMBK hebben we ons inwonerpanel gevraagd om een vragenlijst over het onderhoud in te vullen. Vaststelling van het IMBK vormt de start van een meerjarig

Ambtelijke bijstand: Nicole van der Steen

Zaaknummer 2023-017221

Agendapunt:

groeiproces. Het IMBK is een koersdocument voor de benodigde kaders, vervangingsinvesteringen en jaarlijkse beheerbudgetten.

Argumenten

1.1 Het IMBK sluit aan bij de vastgestelde beleidskaders en het ingezette beleid

De omgevingsvisie is het belangrijkste kader voor het IMBK. Daarin spreken we de ambitie uit om, afhankelijk van de financiële middelen, de woonwijken en bedrijventerreinen te onderhouden op beeldkwaliteit B en de centra op beeldkwaliteit A (hoog). Omdat de financiële middelen onder druk staan, zijn we nu voor ons hele areaal uitgegaan van beeldkwaliteit B. Mocht het in de toekomst financieel haalbaar zijn om de centra toch op beeldkwaliteit A te onderhouden, komen we bij uw raad terug voor goedkeuring. Behalve de omgevingsvisie zijn onder andere Programma groen, Programma Water en Riolering, Programma Mobiliteit en Goirle Glanst gebruikt als kader. Het IMBK sluit aan bij deze beleidskaders.

1.2 Het IMBK haakt aan bij trends en ontwikkelingen

We hebben voortdurend te maken met ontwikkelingen in de openbare ruimte. We zijn ons steeds meer bewust dat we met de inrichting bij kunnen dragen aan aanpassingen aan het veranderend klimaat, verduurzaming en een gezondere en uitnodigende leefomgeving voor onze inwoners. Het IMBK haakt aan bij deze ontwikkelingen. Als gemeente spelen we hierin een belangrijke rol. Door als gemeentelijke organisatie na vaststelling van dit koersdocument door te groeien op het gebied van kennis van innovatie en efficiency, blijven we up-to-date met nieuwe trends en ontwikkelingen.

1.3 Het IMBK is integraal voorbereid en afgestemd

Bij het IMBK zijn vakambtenaren betrokken van beheer, financiën, sociaal, strategie en ruimtelijk beleid. Tijdens het groeiproces begeleidt het adviesbureau onze beheerders bij het uitwerken van concretere plannen, met het IMBK als vertrekpunt.

1.4 Uw betrokkenheid bij dit onderwerp is belangrijk voor het vervolg

Tot nu toe zijn de vastgestelde kaders (visie, ambities, kwaliteitsniveaus, budgetten) voor het beheer van de openbare ruimte niet eenduidig vastgelegd in één document. Deze zijn verspreid in diverse (verouderde) documenten, waarin de samenhang onvoldoende helder is. Het IMBK zorgt voor deze eenduidigheid en samenhang. Het is één van de belangrijkste doelstellingen van de omgevingswet om inzichtelijk en transparant te zijn over plannen die we vaststellen. Een door de raad vastgesteld IMBK sluit naadloos aan bij deze doelstelling: alle belangrijke kaders van de fysieke leefomgeving op één plek. In het IMBK leggen we koppelingen met de centrale waarden en de diverse lagen van de door de raad vastgestelde omgevingsvisie. Omdat het IMBK een start vormt voor vervolgstappen vinden we het belangrijk u via dit plan te betrekken bij de ontwikkeling van het beheer van de openbare ruimte. Antea Group adviseert hun klanten om dit plan door de raad te laten vaststellen. De portefeuillehouder heeft dit afgelopen jaar aan uw raad toegezegd.

Agendapunt:

1.5 Op basis van de Nota reserves en voorzieningen 2020 stelt de raad doelomschrijving, voeding, hoogte en looptijd van reserves vast

Doel bestemmingsreserve:	Stabiliteit in de jaarlijkse exploitatielasten, terwijl de benodigde investerings- en onderhoudswerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.
Voeding:	Exploitatie
Max hoogte:	€ 4.500.000
Looptijd:	Onbepaalde tijd

1.6 Met een bestemmingsreserve stabiliseren we, op basis van de huidige inzichten, de benodigde afschrijvingslasten van de vervangingsinvesteringen

De benodigde kosten die volgen uit het IMBK laten zich vertalen naar (vervangings)investeringen en budgetten voor onderhoud en reparaties. Dat vloeit voort uit het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Investeringsbudgetten en onderhoudsbudgetten fluctueren jaarlijks. Door het vormen van een bestemmingsreserve zorgen we voor afvlakking van grote financiële fluctuaties en kunnen we de oplopende afschrijvingslasten blijven dekken.

1.7 Met een krediet voor groenvoorzieningen dragen we per discipline bij aan projecten

Bij investeringsprojecten dragen alle disciplines geld bij vanuit hun vervangingsbudgetten om een project te kunnen realiseren. Omdat voor openbaar groen geen structurele vervangingsbudgetten beschikbaar waren, kwamen de bijdragen hiervoor bij projecten uit budgetten van verharding en/of riolering om toch integraal te kunnen werken. Om bij projecten voor openbaar groen een bijdrage te kunnen doen, stellen we uw raad voor in 2024 een krediet ter beschikking te stellen van € 175.000 zijnde 'Openbare groenvoorzieningen t.b.v. projecten'. Het IMBK laat zien dat dit krediet jaarlijks terug moet komen.

1.8 Uit ervaring blijkt dat de meeste groenvoorzieningen na 15 jaar aan vervanging toe zijn

In onze Nota waarden, investeren afschrijven 2018, vastgesteld op 13 maart 2018, gaan wij uit van een afschrijvingstermijn van 20 jaar voor nieuwe groenvoorzieningen. De afgelopen jaren is gebleken dat het grootste gedeelte van de groenvoorzieningen in de gemeente Goirle na 15 jaar toe is aan vervanging. Vanuit dit oogpunt stellen we voor om, in het geval van de investeringen in de 'Groenvoorzieningen t.b.v. projecten', af te wijken van ons vastgestelde afschrijvingsbeleid.

1.9 Het vervangen van de skatebaan kost € 65.000

In de raadsvergadering van 16 mei 2023 is uw raad met de notitie 'kwaliteitsimpuls achterstallig onderhoud van de openbare ruimte Goirle' geïnformeerd over het achterstallig onderhoud bij de skatebaan aan de Fabriekstraat. Bij de inspectie van de skatetoestellen is gebleken dat deze toestellen in slechtere staat waren dan gedacht. In samenspraak met de jongeren die de skatebaan gebruiken, wordt een nieuwe skatebaan ontworpen die voldoet aan de huidige wettelijke eisen. Voor deze vervangingsinvestering stellen we voor een krediet ter hoogte van € 65.000 beschikbaar te stellen. De afschrijvingslasten dekken we uit de bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten IMBK.

1.10 We sluiten aan bij het eerstvolgende moment in de P&C-cyclus

Een logisch moment om de financiële consequenties te verwerken is het eerstvolgende moment in de P&C-cyclus. Dat is de behandeling van de 2^e burap 2024.

Agendapunt:

1.11 Het IMBK vervangt het IBOR-plan

In het verleden heeft uw raad het IBOR-plan vastgesteld. Het IMBK vervangt dit verouderde plan. Daarom kan het IBOR-plan ingetrokken worden.

2.1 Het inwonerpanel is geraadpleegd over het onderhoud van de openbare ruimte

We hebben het inwonerpanel bevraagd over het onderhoud van de openbare ruimte. In samenwerking met Het Pon/Telos hebben we ons inwonerpanel een vragenlijst gestuurd. 454 inwoners vulden de vragenlijst in. De vragenlijst ging in brede zin over het onderhoud van de openbare ruimte. We kunnen concluderen dat het inwonerpanel in het algemeen best tevreden is over het onderhoud. Opvallend was dat inwoners groen belangrijk vinden; het meest gekozen verbeterpunt is 'meer ruimte voor bomen, struiken, gras en bloemen'. De resultaten van het onderzoek zijn te vinden als bijlage van dit raadsvoorstel.

Kanttekeningen

1.1 We hebben nog niet in beeld wat het onderhoud van onze openbare ruimte op basis van het vastgestelde kwaliteitsniveau uiteindelijk kost

Het IMBK gaat uit van een combinatie van recente beheerplannen en theoretische berekeningen op basis van areaalgegevens en kostenkengetallen. Voor beheer verharding en beheer riolering en water werken we tot en met 2025 nog volgens het actuele Beheerplan verharding en Programma water en riolering. In het IMBK zijn we ervan uitgegaan dat de middelen van het Beheerplan en Programma toereikend zijn, maar in het IMBK zijn geen financiële consequenties meegenomen voor beheer openbare verlichting en beheer civiele kunstwerken. Hiervoor werken we aan geactualiseerde plannen die we in de loop van 2024 apart voorleggen aan de raad inclusief inzicht in de daarvoor benodigde middelen. Bij de realisatie van woningen rekenden we voorheen met een areaaluitbreiding voor de onderhoudsbudgetten van € 200,- per huishouden. Uit het IMBK blijkt dat een budget van gemiddeld € 364,- per huishouden voor onderhoud van de openbare ruimte reëel is. Bij areaaluitbreiding van inbreidingsplannen houden we in het vervolg rekening met € 364,- per huishouden. Voor uitbreidingsplannen laten we een beheertoets maken van de inrichtingsplannen en vragen aan de hand daarvan extra middelen aan voor areaaluitbreiding. Bij alle aan te bieden dekkingsvoorstellen houden we oog voor het financiële kader waarin is gesteld dat de beschikbare financiële middelen bepalend zijn voor het tempo waarin we onze beleidsmatige ambities realiseren.

We constateren ook dat het onderhoud de afgelopen jaren duurder is geworden. Grondstoffen zijn duurder en goed opgeleid personeel is schaars. Dit heeft bovendien gevolgen voor marktprijzen. Dit vraagt ook om actualisatie van bestaande onderhoudsplannen. We kunnen de actiepunten niet allemaal tegelijk oppakken. Het is belangrijk om nu het kader voor beheer van de openbare ruimte vast te stellen, omdat we hier in ons groeiproces op voortbouwen. Met de vervolgstappen uit het IMBK zorgen we voor een compleet inzicht in onze producten en welke middelen we nodig hebben om het vastgestelde kwaliteitsniveau te kunnen realiseren. De vervolgstappen uit het IMBK zorgen ervoor dat onze begroting 'reëler' wordt.

Voor projectmatig vervangen van openbaar groen (bomen, struiken, hagen, gazons) hadden we geen middelen. Uit het IMBK blijkt dat we voor het vervangen van openbaar groen structureel € 550.000 extra nodig hebben. Met de beschikbare middelen in de begroting kunnen we structureel beschikken over investeringen voor 'Openbaar groen t.b.v. projecten' ter waarde van € 450.000. Voor meer

Agendapunt:

uitleg, zie kopje 'Financiën'. Als dit tekort van € 100.000 leidt tot structurele tekorten bij vervangingsprojecten, komen we terug naar uw raad.

1.2 Goirle's verbeterambities zijn niet vertaald in het IMBK, dat vormt een risico voor de budgetten

In de scope van het IMBK is gerekend met vervangingskosten en niet met verbeterkosten die volgen uit duurzaamheid, klimaatadaptatie en gezondheid. Een voorbeeld: bij vervanging gaan we uit van kappen van een boom en planten van een nieuwe. Bij verbeteringen maak je de plantplaats van de boom groter en is meer ruimte voor groen om hittestress te verminderen. Dit geldt ook voor verbeteringen zoals toepassen van waterdoorlatende verhardingen, aanleggen van wadi's, biodiverser inrichten van groen, et cetera. Kosten voor deze verbeteringen kun je pas berekenen als er een concreet ontwerp ligt. Hier zijn ook geen toeslagpercentages voor die je bij vervangingskosten op kunt tellen. We verwachten in de praktijk dat we tegen hogere kosten aanlopen als we de openbare ruimte inrichten volgens de nieuwste ontwikkelingen en wettelijk eisen. Dat vormt een reëel risico voor de toereikendheid van de budgetten. Vanaf 2025 nemen we eventuele financiële consequenties uit het groeiproces jaarlijks mee met het opstellen van de Perspectiefnota.

1.3 Het college is bevoegd om het IMBK vast te stellen

In het IMBK staan geen nieuwe beleidskaders die de raad moet vaststellen. Het beschrijft de aanpak 'hoe' het college ervoor kan zorgen dat het beoogde resultaat van het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte kan worden gerealiseerd. Beoogde uitvoeringsdoelen daarbij zijn integrale aanpak, kostenbesparend, beperking van overlast en efficiencyvoordelen. Het IMBK is nog niet compleet, maar markeert het vertrekpunt van een groeiproces. Omdat het over 'uitvoering' gaat en geen nieuwe beleidskaders bevat, is het college bevoegd om het plan vast te stellen en hoeft het vanuit rolzuiverheid niet ter vaststelling naar de raad. Gezien de toezeggingen aan uw raad en de aandacht die het IMBK moet krijgen voor de vervolgstappen, leggen we het IMBK toch ter vaststelling aan u voor.

Financiën

Het IMBK-rapport verdeelt de openbare ruimte in zeven producten. Er is berekend dat de huidige onderhoudsbudgetten voor de volgende producten binnen het huidige (bekende) areaal voldoende zijn:

- Verharding
- Riolering en water

Bij toekomstige actualisaties van de bijbehorende beleidsplannen en MJOP's wordt opnieuw gekeken of deze onderhoudsbudgetten toereikend zijn.

Voor onderstaande producten komen we in 2024 naar de raad met herziene beleidsplannen en MJOP's:

- Civiele kunstwerken
- Openbare verlichting

Agendapunt:

Het IMBK-rapport laat zien dat de huidige budgetten voor de overige drie producten niet toereikend zijn:

- Openbaar groen
- Straatmeubilair
- Speelvoorzieningen

Voor deze producten zetten we het beschikbaar gestelde IMBK-budget in zoals in onderstaande tabel is weergegeven.

Deze tekorten splitsen we op in onderhoudsbudgetten (exploitatie) en vervangingsinvesteringen.

Exploitatie

In onderstaande tabel maken we inzichtelijk hoe we tot het totaal van de stelpost IMBK komen (kolom A). Kolom B en C geven aan onder welke producten we het budget verdelen. Het restant gebruiken we om de rente te bekostigen en de bestemmingsreserve zodanig te voeden dat we ook toekomstige benodigde investeringen in het openbaar groen en de geplande skatebaan kunnen bekostigen (kolom D) door de olopende afschrijvingslasten van deze investeringen hieruit te onttrekken.

Jaar	Beschikbaar IMBK budget (A=B+C+D)	speel-voorziening (B)	straat-meubilair (C)	Budget t.b.v. rente en bestemmingsreserve (D=A-B-C)
2024	400.000	130.000	30.000	240.000
2025	550.000	55.000	55.000	440.000
2026	700.000	75.000	75.000	550.000
2027	700.000	75.000	75.000	550.000

Investeringskredieten

Skatebaan

Voor het vervangen van de volledige skatebaan hebben we in 2024 eenmalig € 65.000 nodig, af te schrijven in 15 jaar.

Groenvoorzieningen t.b.v. projecten

De structurele investeringskredieten voor 'groenvoorzieningen t.b.v. projecten' past binnen het ingroeimodel van het beschikbaar gestelde IMBK-budget. Elk jaarlijks beschikbare krediet schrijven we in 15 jaar af.

Samen met het krediet voor de skatebaan geeft dit het volgende beeld van het totaal aan investeringskredieten:

Investeringen	2024	2025	2026	2027
Skatebaan	65.000	-	-	-
Groenvoorzieningen t.b.v. projecten	175.000	375.000	400.000	450.000
Totaal	240.000	375.000	400.000	450.000

Samenwerking

n.v.t.

Agendapunt:

Communicatie

De uitkomsten van het inwonerpanel zijn gepubliceerd op de website. Het IMBK publiceren we in overleg met team Communicatie.

Vervolg

Antea Group heeft opdracht gekregen om ons te begeleiden bij een groeiproces. Na vaststelling van dit IMBK begint dit groeiproces.

Bijlagen

Bijlage 1: Integraal Maatschappelijk Beheerkader Goirle

Bijlage 2: Onderzoek Openbare ruimte 2023

burgemeester en wethouders van Goirle

Mark van Stappershoef, burgemeester

Ruud Lathouwers, secretaris

Agendapunt:

De raad van de gemeente Goirle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 februari 2024.

gelet op de Gemeentewet;

b e s l u i t :

1. het Integraal Maatschappelijk Beheerkader Goirle als vertrekdocument voor een groeiproces vast te stellen en hiervoor:
  - in te stemmen met de instelling van een bestemmingsreserve ter dekking van de kapitaallasten IMBK en de stortingen hierin/onttrekkingen hieruit;
  - het krediet van € 175.000 ter beschikking te stellen voor de investeringen in 'Groenvoorzieningen t.b.v. projecten', deze af te schrijven in 15 jaar in strijd met het afschrijvingsbeleid en de afschrijvingslasten te dekken uit de bestemmingsreserve kapitaallasten IMBK.
  - het krediet van € 65.000 ter beschikking te stellen voor de investeringen in 'Speelvoorzieningen - skatebaan', deze af te schrijven in 15 jaar en de afschrijvingslasten te dekken uit de bestemmingsreserve kapitaallasten IMBK.
  - in te stemmen met de verwerking van de financiële consequenties in de 2e burap 2024.
  - het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) uit 2011 in te trekken.
2. kennis te nemen van de uitkomsten van het Onderzoek Openbare ruimte 2023 (inwonerpanel).

Aldus besloten door de raad van de gemeente Goirle in zijn vergadering van 26 maart 2024.

de raadsgriffier,

de voorzitter,

Frits Harteveld

Mark van Stappershoef